

บทรายการวิทยุพันทอล์ค

เรื่อง แนวทางปฏิบัติการรักษาทางทันตกรรมในสถานการณ์การระบาดของ COVID-19

เรียบเรียงบทความโดย รองศาสตราจารย์ ทันตแพทย์หญิง ดร.วีรญา ตันทนาภรณ์กุล

อ้างอิงจากบางส่วนของประกาศจากทันตแพทย์สมาคมแห่งประเทศไทย

ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ขณะที่มีความจำกัดของทรัพยากรทางการแพทย์และควรคำนึงถึงความปลอดภัยจากการติดเชื้อของบุคลากรทางการแพทย์ แนะนำให้ปรับสัดส่วนการให้บริการทันตกรรมโดยพิจารณาจาก การจัดกลุ่มอาการตามความรุนแรงของโรค ตามลำดับดังนี้ ภาวะเร่งด่วนฉุกเฉิน ภาวะเร่งด่วน และ ภาวะไม่เร่งด่วน ทั้งนี้ ภาวะไม่เร่งด่วน ให้พิจารณาในกรณีที่ผู้ป่วยต่อเนื่อง หรือในกรณีที่หากขาดการดูแลรักษาต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน อาจส่งผลเสียต่อผู้ป่วยตามสาขาการบริการทันตกรรม ดังนี้

ปริทันตวิทยา

1. ผู้ป่วยที่มีความจำเป็นต้องได้รับการรักษาทางปริทันต์ก่อนการผ่าตัดทางการแพทย์ต่างๆ ที่มีการนัดหมายแล้ว เช่น เปลี่ยนข้อเข่า เปลี่ยนลิ้นหัวใจ ฉายรังสีเพื่อการรักษา
2. ผู้ป่วยที่สมควรได้รับการทำศัลยกรรมปริทันต์เพื่อป้องกันการลุกลามของโรค โดยต้องเป็นหัตถการที่ไม่มีการกรอฟุ้งกระจายมาก
3. ผู้ป่วยที่จำเป็นต้องได้รับการรักษาเพื่อคงสภาพเช่น กลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงสูง หรือภายหลังได้รับการทำศัลยกรรมปริทันต์

ทันตกรรมหัตถการ

1. ฟันผุที่เสี่ยงต่อการเปลี่ยนแผนการรักษาเป็นการรักษารากฟัน
2. การเปลี่ยนวัสดุอุดฟันชั่วคราวเป็นการบูรณะฟันถาวร กรณีผู้ป่วยไม่สามารถใช้งานได้หรือมีการแตกหักของวัสดุ
3. ผู้ป่วยกลุ่มที่มีความเสี่ยงการเกิดฟันผุสูงหรือมีโรคประจำตัวที่จำเป็นต้องทำการรักษา

การรักษารากฟัน

1. กรณีรักษารากฟันยังไม่เสร็จ มีอาการปวดแล้วได้รับยาแล้วไม่ดีขึ้น
2. กรณีที่พิจารณาแล้วว่ามีแนวโน้มจะเกิดปัญหา เช่น ปวด บวม มี รอยรั่วที่รากฟัน
3. ฟันที่ได้รับอุบัติเหตุ

ทันตกรรมประดิษฐ์

1. ครอบฟันชั่วคราวที่ใส่มาเป็นระยะเวลานาน ซึ่งอาจจะมีการรั่วซึมและอาจทำให้เกิดฟันผุต่อได้รวมถึงครอบฟันชั่วคราวแตก

2. ครอบฟัน หลุด ขยับ ผุ
3. ครอบฟันชั่วคราวและฟันเทียมชั่วคราวที่จำเป็นต้องประเมินและปรับการสบฟันอย่างต่อเนื่อง
4. ฟันที่รักษาคคลองรากฟันแล้วและรอการบูรณะ

5. ฟันเทียมที่ต้องมีการเปลี่ยนวัสดุรองรับพื้นฐานฟันปลอม
6. ฟันเทียมที่จำเป็นต้องได้รับการกรอแก้ไขเนื่องจากใส่แล้วเจ็บ
7. ฟันเทียมที่ทำเสร็จแล้วรอใส่

ทันตกรรมรากฟันเทียม

1. รากฟันเทียมที่ฝังไปแล้ว แต่ยังไม่ได้นำครีบครอบฟันต้องใส่ฟันเพื่อป้องกันฟันข้างเคียงล้ม หรือ ก่อให้เกิดความเสียหายอื่นๆ ในช่องปาก
2. ครอบฟันบนรากฟันเทียม หลุด ขยับ
3. สกรูบนส่วนของรากฟันเทียม หลวม หลุด ขยับ

ศัลยศาสตร์ช่องปาก

1. ฟันที่มีความจำเป็นต้องถอนหรือฟันคุดที่จำเป็นต้องผ่าตัด โดยถ้าทิ้งไว้เป็นระยะเวลานานอาจทำให้เกิดการติดเชื้อลุกลามได้
2. กรณีการผ่าตัดบริเวณใบหน้าและขากรรไกร ที่มีความจำเป็นต้องรักษาเพื่อลดการลุกลามของโรค เช่น หนองน้ำหรือเนื้องอกของบริเวณใบหน้าและขากรรไกร

ทันตกรรมสำหรับเด็ก

1. มีฟันผุลุกลาม หรือ ผุลึก ที่หากทิ้งไว้ สิ่งที่จะต้องเปลี่ยนแผนการรักษาเป็นรักษารากฟัน
2. รักษารากฟันน้ำนมยังไม่เสร็จ
3. รักษารากฟันน้ำนมเสร็จและอุดชั่วคราวไว้
4. ฟันที่ได้รับอุบัติเหตุและเข้าเฝือกไว้และยังไม่ได้เอาเฝือกออก
5. ผู้ป่วยที่ประหม่นแล้วมีปัญหาเกี่ยวกับการขึ้นของฟัน
 - 5.1 ถอนฟันไปแล้ว และมีความจำเป็นต้องใส่ เครื่องมือกันที่
 - 5.2 มีความจำเป็นต้องใส่เครื่องมือกันที่ชนิดถอดได้
6. เศษรากฟันหรือฟันน้ำนมที่ยังไม่หลุดเมื่อถึงกำหนดอายุ

ทันตกรรมจัดฟัน

1. ผู้ป่วยที่ต้องการปรับเครื่องมือต่อเนื่องตามดุลยพินิจของทันตแพทย์ผู้ดูแลผู้ป่วย เช่น อยู่ระหว่างการให้แรงที่ต่อเนื่อง เป็นต้น ทั้งในงานจัดฟันแบบติดแน่นและงานจัดฟันแบบถอดได้
2. ผู้ป่วยที่ต้องติดเครื่องมือ ในกรณีที่มีการเตรียมช่องปากไว้แล้ว เช่น ถอนฟันเพื่อการจัดฟันและยัง ไม่มีการเริ่มให้แรง
3. ผู้ป่วยที่ต้องถอดเครื่องมือ ในกรณีที่พิมพ์ปากเพื่อส่งทำเครื่องมือคงสภาพฟันไว้แล้ว หรือวางแผน พิมพ์ปากทำเครื่องมือคงสภาพฟันในครั้งถัดไป แต่มีเครื่องมือหลุดระหว่างการนัดหมาย

เวชศาสตร์ช่องปากและทันตรังสี

1. สามารถให้การรักษาผู้ป่วยในกรณีตรวจ ถ่ายยาได้
2. การถ่ายภาพรังสีเน้นการใช้การถ่ายภาพรังสีนอกช่องปาก